

Јасна Вујичић

ОЧУВАЊЕ ТРАДИЦИЈЕ ДАЛЕКО ОД ЗАВИЧАЈА

Традиција је памћење, традиција је идентитет, традиција је корен и младица која израсте из спаљеног храста.

У светлу тема о којима је данас на овом скупу било речи, оно о чему ја желим нешто да кажем, јесте начин на који у крају у којем сада живим, у Банату, желим да сачувам памћење, идентитет, своје корење и да удахнем живот у оно што се последњих деценија гаси не само неправдом и ратовима, већ и новим начином и темпом живота, који пред младе генерације поставља нове захтеве и стандарде и не даје им времена да застану, спознају праве вредности и одбране их од насртаја свега онога што је површно, примитивно, вулгарно, без духа и смисла.

Уместо много речи показаћу вам дела која су настала из потребе да се сачува баштина, занат, обичаји, навике у свом најпозитивнијем значењу. Из потребе да се сачува достојанство и самопоштовање, као и да се ода признање нашим старим мајсторима, који су вазда од ничега умели да створе нешто.

Ја сам специјални педагог. Радила сам са децом и учила их да мисле и прате своје срце ма одакле да су, учила сам их да упознају што више онога што се данас зове "пример добре праксе", учила сам их да својим рукама обликују и направе предмете који су им потребни и да их израђују лепе, складне, онакве какви су некада били.

Прва тара, после кућне, на којој сам изаткала, по сећању, крпару, налазила се у Ткачкој радионици Дома за децу "СПОМЕНАК" из Панчева, коју сам основала 2004. године.

Учећи децу да снују и уводе нити причала сам им приче о томе како су наше мајке, на ливади, уз помоћ кочића, скала и камења сновале своју девојачку спрему

И сваки дан, као да сам била на прелу. И сваки дан сам сама себи и тој мојој деци оживљавала успомене на гаргашање и гребенање вуне, предење на преслицу ишарану са огледалцем, ткање клечаних прегача, низање тканица, плетење терлука црноплета, белих вунених чарапа, песме, поткапице...

Мој васпитни рад био је саткан не само од професије коју сам одабрала, већ, можда и много више од сећања на прање вуне у јарузи и учења на ливади док се она суши на грмовима. И била сам поносна када је прва девојка коју сам научила ткању свој ранац оставила у соби, а у школу кренула носећи торбак који је сама откала. И смејале смо се дуго, до суза, када сам јој причала о сиру, сланини и ражаном хлебу у мојој торби – упртњачи, када сам журила благу...

Разумела су деца њима непознате речи, које и ја сада, заједно са вама понављам, да

не падну у заборав. Разумела су значење зобнице, вреће, бисаге, повразаче, 'аљине, садака, бошче, штокрле.

Хтела су да разумеју и то сматрам својим највећим успехом, јер ако они памте, онда има наде.

Удружење "Панонке", основала сам са групом жена из других крајева, али са истом чежњом, потребом и вером. Оне су ме научиле златовезу, филцу и пачворку. Обогатиле су мој вез, плетење и хеклање другачијим бодовима и мустрама, а ја сам се увек изнова враћала Ливањском пољу као инспирацији - прелу, песми, игри и заједничком раду. Тако је и овде, где је предео другачији, где је време и његов ток другачији, где се другачије смеје и плаче, упркос свему, или баш због тога на тлу по којем сада ходам, заживео мој сувез.

Од 2008. године на овамо Удружење жена које предводим реализовало је преко десет пројеката чији циљ је увек био исти: сачувати и удахнути нови живот старим занатима, помоћи младима и скрајнутима са главне животне сцене, да поврате самопоштовање и да се за себе изборе достајанствено, радом и талентом. На многим трибинама, семинарима, културним манифестацијама организовале смо бесплатне кратке школе различитих техника за израду рукотворина за заинтересоване грађане. Наше радионице увек су биле веома посећене, као и изложбе и продајне изложбе наших радова.

Радиле смо хуманитарно, добровољно, неуморно. Није могло другачије.

И када бих понекад застала и мислила да је дошло време за предах, некад на јави, а некад и у сну, на памет су ми падале речи и стихови из нашега краја, попут оних о Казануши, Подинарском прелу и Динарском опстанку, Илије Ињца.

И тада ми је нову снагу давало сећање на лик моје мајке, на лица свих жена Ливањског поља чији је живот од малена бивао усмераван на непрекидну борбу за бољи и лепши живот у понекад суровим условима.

И те жене, које су стуб наших кућа, које су храбро и не жалећи се, износиле сву тежину губитака, сиромаштва, увек и изнова зидајући на, превише често, рушеним темељима онога што јесмо, заувек ће бити моја инспирација и снага.

Зато сам данас овде и зато ће и моја два изданка, моје две кћери, понети у себи овај корен који пуштам да изникне далеко од завичаја, али да буде исти, онако поносан, одважан и свој.

И док гледате део радова инспирисаних Ливањским пољем, желим да вам кажем, да ћу и убудуће давати све од себе да лепоту нашег завичаја приближим људима са којима сада живим, да им га учиним блиским и разумљивијим, тако ћу помоћи и себи...

И зовем вас, овде присутне да и ви у свом окружењу чините исто, јер не каже цабе

пјесма:

"Челебићу, село у два три реда,
мало љепши Београд изгледа..."

У Панчеву октобра 2013.